

M.Com. (Part- I)

**-: Business Management Group :-
Human Resource Management
(Paper-I)
{April – 2016}**

QP Code : **24424**

(3 Hours)

[Total Marks : 100

- N.B. : (1) Q. 1 and Q 6. are compulsory.
(2) Attempt any two out of remaining four (i.e. Q. 2 to Q. 5 and Q. 7. to Q. 10) in each section.
(3) Figures to the right indicate full marks.

Section - I

1. Answer any one of the following :- 20
(a) Describe in detail various tools used in selection process.
OR
(b) What are the limitations and ethical aspects of performance appraisal.
2. Discuss Human Resource Management in global setting. 15
3. Explain the traditional methods of performance appraisal. 15
4. Describe the structure of Human Resource department and explain the objectives of human resource department. 15
5. Describe the steps in Human Resource Planning. 15

Section - II

6. Answer any one of the following :- 20
(a) Discuss various challenges faced by trainer.
OR
(b) Discuss various safety measures and programmes adopted by organisations for health and safety of employees.
7. Explain the grievance procedure used in resolving disputes in organisation. 15
8. 'Work-life balance is an important component of HRM'. Discuss. 15
9. Explain the Self- Development Mechanism and career advancement in human resource management. 15
10. "Culture is an important factor in Succession planning." Discuss. 15

- सूचना : (१) प्र.क्र.१ आणि प्र. क्र. ६ अनिवार्य आहेत.
(२) प्र. क्र. २ ते ५ मधील कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.
(३) प्र.क्र. ७ ते १० मधील कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.
(४) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

भाग - १

१. कोणताही एक प्रश्न सोडवा.

(अ) निवडप्रक्रियेसाठी वापरण्यात येणारी विविध तंत्रे स्पष्ट करा.

२०

किंवा

(ब) कामगिरीच्या मुल्यांकनाच्या मर्यादा आणि आड येणारे घटक स्पष्ट करा.

२. वैश्विक संदर्भांमध्ये, 'मनुष्यबळ व्यवस्थापन' ही संज्ञा स्पष्ट करा.

१५

३. कामगिरीच्या मुल्यमापनाची पारंपारिक तंत्रे स्पष्ट करा.

१५

४. मनुष्यबळ विभागाची रचना आणि उद्दिष्टे स्पष्ट करा.

१५

५. मनुष्यबळ नियोजनाच्या पायऱ्या स्पष्ट करा.

भाग - २

१५

६. कोणताही एक प्रश्न सोडवा.

(अ) प्रशिक्षक म्हणून कार्य करताना येणाऱ्या समस्यांची चर्चा करा.

किंवा

(ब) कर्मचाऱ्यांच्या आरोग्य आणि सुरक्षेसाठी घेण्यात येणाऱ्या विविध उपाययोजना आणि कार्यक्रमाची चर्चा करा.

२०

७. कार्यालयीन तंत्रे सोडविण्यासाठी घेण्यात येणाऱ्या तक्रारीनिवारण कार्यक्रमाची प्रक्रिया स्पष्ट करा.

१५

८. "कार्यालयीन-वैयक्तिक" कार्याचा समन्वय हा मनुष्यबळ व्यवस्थापनाचा महत्त्वाचा घटक आहे".

१५

९. मनुष्यबळातील स्वयंविकसन आणि कारकिर्द प्रगतीचे मनुष्यबळ विकसनातील महत्त्व स्पष्ट करा.

१५

१०. 'उत्तराधिकारी निवड नियोजनामध्ये संस्कृती हा महत्त्वाचा घटक आहे' स्पष्ट करा.

१५